

24ur.com

Zasvojenost z igrami na srečo ni nič manj nevarna od zasvojenosti z drogami in alkoholom

Ljubljana, 04.11.2015, 12:35 | N.Š.K.

Slovenci imamo težave z odvisnostmi, tako od alkohola in drog, kot tudi od iger na srečo in prekomerne rabe interneta. Še posebej ranljiva skupina so mladi. Prav odvisnost od interneta in iger na srečo sta pri nas slabo prepoznavni in ljudje mnogokrat prepozno vstopajo v programe zdravljenja, ki pa jih je za to področje premalo.

Prvi in hkrati najtežji korak do zdravljenja zasvojenosti je priznanje, da smo zasvojeni. Poznamo različne oblike zasvojenosti, od alkohola, drog, kot tudi iger na srečo in elektronskih naprav. Z vsemi se srečujemo tudi v Sloveniji, zelo ranljiva skupina pa so mladoletniki.

Podatki o uživanju alkohola in dostopnosti do različnih drog so v Sloveniji slabši kot je povprečje evropskih držav, pleg tega pa v Slovenijo prihajajo tudi nove sintetične droge in zato se v zadnjih letih povečuje število bolnikov, ki so se zdravili zaradi zastrupitev s sintetičnimi drogami in tudi zaradi uporabe konoplje. Kot opozarjajo na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje (NIJZ) v okviru meseca novembra, ki je mesec preprečevanja zasvojenosti, bo v prihodnje potrebno vzpostaviti preventivne programe, ki bodo pomagali krepiti in izboljševati zdravje, kakovost življenja ter blaginjo posameznika in skupnosti.

Odvisnost z igrami na srečo in spletom zelo podobno odvisnosti od drog in alkohola

Kot navajajo na NIJZ, se lahko v svetu medmrežja in sodobnih komunikacijskih tehnologij, ki omogočajo dostop do medmrežja 24 ur na dan, razvije odvisniško vedenje, za katerega je značilna prekomerna uporaba teh tehnologij, navkljub zavedanju ljudi, da je takšno vedenje škodljivo za njihovo zdravje in njihovo socialno vlogo. Kot opozarjajo, v odvisnosti ti ljudje občutijo abstinenčno krizo in pregledi možganov s sodobno tehnologijo pokažejo podobne spremembe kot pri drugih odvisnostih. Še posebej so ranljivi mladi.

Odvisnost od interneta in iger na srečo pri nas še slabo prepoznavni odvisnosti in ljudje mnogokrat prepozno vstopajo v programe zdravljenja odvisnosti. (Foto: Thinkstock)

Na podlagi podatkov iz znanstvenih člankov se tovrstna odvisnost razvije pri 1 do 8 odstotkih oseb, ki imajo stik s sodobno računalniško tehnologijo. Prav ta omogoča igranje iger na srečo iz domačega naslonjača, ki so tudi v Sloveniji problem, ki pa še ni dovolj viden v javnosti in mnogokrat vodi v odvisnost od iger na srečo. V svet iger na srečo pa vse pogosteje vstopajo tudi mladi.

Ključna je preventiva, preprečevanje zasvojenosti

Na NIJZ opozarjajo, da sta, gledano z epidemiološkega vidika, odvisnost od interneta in iger na srečo pri nas še slabo prepoznavni odvisnosti in ljudje mnogokrat prepozno vstopajo v programe zdravljenja odvisnosti, ki pa jih je za to področje premalo. Zato bi morali razviti ustrezne preventivne programe, ki bi vplivali na spremembo vedenja ljudi in bi se posamezniki izognili zasvojenosti z medmrežjem.

"Preventiva je eden ključnih pristopov, ki pomagajo krepiti in izboljševati zdravje, kakovost življenja ter blaginjo posameznika in skupnosti. Najbolj učinkovita je, če so je deležni že otroci in mladostniki in če se izvaja skozi vsa življenjska obdobja. Prepreči lahko marsikatero bolečino, trpljenje in prezgodnjo smrt," pravi **Jože Hren** z ministrstva za zdravje. Po njegovih besedah se v slovenskem prostoru izvajajo številni preventivni programi, poskrbeti pa je treba, da so dokazano učinkoviti in dostopni vsem, še posebej ranljivim skupinam prebivalstva.

Na ministrstvu za zdravje v sodelovanju s stroko načrtujejo vzpostavitev učinkovitega sistema za spremljanje in zagotavljanje kakovosti preventivnih programov na področju drog. *"To bo pomemben premik v sistemu, s čimer bodo preventivni programi z vsakim letom bolj kakovostni in dostopni vsem,"* pravi Hren.

Odvisnost od iger na srečo je za razliko od odvisnosti od drog ali alkohola težje prepoznati. (Foto: Thinkstock)

Poleg zasvojenosti z igrami na srečo in prekomerno rabo interneta, pa sta med Slovenci problematični tudi zasvojenosti z drogami in alkoholom. Na NIJZ opozarjajo, da je dostopnost drog v Sloveniji večja kot v povprečni evropski državi. Po podatkih iz presečne raziskave ESPAD, ki vsake štiri leta že od leta 1995 poteka v evropskem prostoru je razvidno, da mladostniki iz Slovenije ocenjujejo, da je dostopnost do različnih drog pri nas večja kot v

povprečju v evropskih državah. Najbolj odstopamo pri konoplji, kjer 45 odstotkov mladih ocenjuje, da je dostopnost do konoplje lahka, medtem ko je povprečje evropskih držav le 29 odstotkov. V zadnjem letu je v Sloveniji konopljo uporabljala slaba petina (evropsko povprečje 13 odstotkov) mladih in v zadnjem mesecu desetina slovenskih mladostnikov (evropsko povprečje 7 odstotkov). Prav tako slovenski mladostniki ocenjujejo, da so posamezne droge bistveno manj nevarne za zdravje kot to ocenjujejo njihovi vrstniki iz evropskih držav.

Tudi podatki glede uživanja alkohola iz leta 2011 niso spodbudni in so nad evropskim povprečjem. *"Ista raziskava je namreč pokazala, da je v Sloveniji v letu 2011 že uporabljalo alkohol kadarkoli v življenju 93 odstotkov mladostnikov v starosti 15 do 16 let, kar je več kot je evropsko povprečje, ki je 83 odstotkov. V zadnjem letu je v Sloveniji uporabljalo alkohol 87 odstotkov, v evropskih državah pa v povprečju 77 odstotkov mladostnikov. V zadnjem mesecu je pri nas alkohol že uporabljalo 65 odstotkov mladostnikov, evropsko povprečje pa je 56 odstotkov. Prav toliko slovenskih mladostnikov je že bilo v svojem življenju vinjenih, kar je več od evropskega povprečja, ki je 46 odstotkov. Zadnje leto je bilo vinjenih v Sloveniji 45 odstotkov mladostnikov (evropsko povprečje le 36 odstotkov, v zadnjem mesecu pa 21 odstotkov mladih v Sloveniji, v evropskem povprečju pa le 16 odstotkov,"* ugotovitve raziskave povzema **Milan Krek** z NIJZ.

Problem so nove droge, ki prihajajo na naše tržišče

"Poleg drog, ki jih že dokaj dobro poznamo, pa prihajajo tudi v slovenskem prostoru v ospredje nove sintetične droge. Število pacientov, ki so se zdravili zaradi zastrupitev s sintetičnimi drogami na oddelku za zastrupitve UKC Ljubljana, se je od leta 2010, ko je bilo takih primerov 11, povečalo na 62 primerov zastrupitev z novimi drogami v letu 2014. Prav tako se je povečalo število zastrupitev zaradi uporabe konoplje iz šestih primerov v letu 2010 na 53 primerov v letu 2014," pojasnjuje Krek.

V slovenskem prostoru v ospredje prihajajo nove sintetične droge. (Foto: Thinkstock)

Po ugotovitvah raziskave Eurobarometra Young people and drugs iz leta 2014, v Sloveniji še ni uporabljalo novih drog kar 87 odstotkov mladih iz starostne skupine 16 do 24 let ali 162.794 oseb. Pred enim letom in v zadnjem letu je te droge uporabljalo pet odstotkov mladih ali 9.356 oseb, v zadnjem mesecu pa tri odstotke (5.613 oseb).

Do dve novi psihoaktivni snovi na teden

V zadnjem obdobju je na trgu EU vse več nereguliranih novih psihoaktivnih snovi (NPS). Informacije o teh snoveh zbirata in članicam EU pošiljata Evropski center za droge in zasvojenosti (EMCDDA) in EUROPOL (Evropski policijski urad) prek Evropskega sistema za zgodnje opozarjanje na pojav novih snovi. Omenjeni agenciji v zadnjih letih na trgu EU v povprečju zaznata vsaj eno do dve NPS na teden. Predvsem narašča število in raznolikost prijavljenih sintetičnih kanabinoidov, ki imajo na trgu oznako 'spice'. Prav tako se je močno povečalo število prijavljenih sintetičnih katinonov. Prodaja NPS se povečuje zaradi hitre izmenjave informacij prek spleta, zato postajajo NPS izredno hitro in splošno dosegljive. Te snovi so postale svetovni pojav in hkrati problem, na katerega se še išče primeren pravni odziv.

Po raziskavi Eurobarometra med mladimi, ki je bila z istimi vprašanji izvedena leta 2011 in 2014, se je v Sloveniji delež mladih, ki so že uporabili NPS, od leta 2011 povečal za šest odstotnih točk (leta 2011 – 7 odstotkov, 2014 pa 13 odstotkov). Ob tem pa se je na nivoju EU delež tistih, ki so NPS že uporabili, povečal za zgolj 3 odstotke.